

7.5.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Valtiovarainvaliokunta perjantai 08.05.2026 klo 11.30 / VNS 3/2026 vp / Lausuntopyyntö

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030

Julkisen talouden suunnitelma perustuu julkisen talouden hoitamisesta annetun lain (1440/2025) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (473/2013) mukaisesti valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumattomaan makrotalouden ennusteeseen. Talouspolitiikan arviointineuvosto on itsenäisenä finanssipolitiikan valvojana vahvistanut makrotalouden ennusteen.

Vuoden 2026 alussa voimaan tulleen finanssipoliittisen lain (Laki julkisen talouden hoitamisesta, 1440/2025) mukaan julkisen talouden hoitoa ohjataan valtioneuvoston asettamilla valtion- ja paikallishallinnon yhteenlasketua nimellistä rahoitusasemaa koskevilla tavoitteilla.

Lisäksi Euroopan unionin neuvosto päätti 20.1.2026 SEUT 126 artiklan 6 kohdan mukaisesti liiallisen alijäämän olemassaolosta Suomessa ja antoi samalla suosituksen sen korjaamiseksi SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti (jäljempänä EDP-suositus).

Keskeiset huomiot

Suomen julkisen talouden haasteet ovat suuret. Julkisyhteisön alijäämä on merkittävä ja tänä vuonna oletetaan, että se kasvaa 4,6 prosenttiin. Vuosina 2027–2030 alijäämän ennustetaan olevan noin 4,5 prosenttia.

Samaan aikaa talouden kasvun ennakoitaan pysyvän vaimeana, kun tuotavuuden kasvu on vähäistä ja työvoiman määrän kasvu hidastuu. Julkisen talouden kestävyyttä heikentää myös nopea väestön ikääntyminen.

Tämän seurauksena julkisen talouden pitkän aikavälin velkasuhde nousee ja sen oletetaan olevan tulevan vaalikauden jälkeen vuonna 2031 yli 100 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kasvava velkasuhde lisää korkomenoja, kasvattaen valtiontalouden alijäämää ja kiihdyttäen velkaantumista edelleen.

Julkisen talouden pitkän aikavälin epätasapaino julkisen talouden tulojen ja menojen välillä edellyttää tehokkaista toimia, jotka hidastavat menojen kasvua tai kasvattavat tulopohjaa. Nykyinen kokonaisveroaste ei riitä rahoittamaan nykyisiä menoja tulevaisuudessa. Julkisen talouden tulojen ja menojen välinen pysyvä epätasapaino kasvattaa velkaantumista hallitsemattomasti. Tämän välttämiseksi julkista taloutta tulee vahvistaa uudistuksin, jotka kohentavat talouskasvua ja työllisyyttä ilman että julkisen talouden menot lisääntyvät.

Tähän kokonaisuuteen nähden on haastavaa, että vuonna 2027 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan noin 1,1 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa ja kehyskauden lopussa budjetin menojen arvioidaan olevan noin 4,5 miljardia euroa enemmän kuin vuodelle 2027 arvioidut menot.

Tässä tilanteessa ensiarvoisen tärkeää on toimet, joilla tuetaan ja kannustetaan kasvuun. Ilman talouskasvun ja työllisyyden vahvistumista julkisen talouden tasapainottaminen on mahdotonta. Suomen Yrittäjät pitää ensiarvoisen tärkeänä niitä toimia, jotka valtioneuvosto päätti kasvun ja työllisyyden vauhdittamiseksi osana julkisen talouden selontekoa. Yrittäjien näkökulmasta oli tärkeää, että Yrittäjän eläkelakia (YEL) ehdotetaan muutettavaksi siten että voimassa olevassa laissa tunnistettuja epäkohtia pyritään korjaamaan.

Lisäksi olemme tyytyväisiä moniin julkisen talouden suunnitelmassa päätettyihin toimiin, joilla on myönteinen vaikutus pk-yrityksiin. Rakentamisen korjaussarja sisältää useita Yrittäjien esityksiä. Kotitalousvähennyksen parantamisesta riihessä tehtiin tärkeä päätös. Sen odotetaan vauhdittavan rakentamista, vahvistavan kotiin tuotavia palveluita ja tukevan pienyrittäjyyttä eri puolilla maata.

Pidämme hyvänä sitä, että norminpurku jatkuu ja sitä varten on koottu varten laajan, 50 kohdan toimenpidelistan. Erityisen merkityksellinen pk-yrityksille on lupaus siitä, että maksuehtojen valvontaan asetetaan viranomainen. Yrittäjät kiittää myös yrittäjävähennyksen kasvattamista, joka vahvistaa eri yritysmuotojen tasa-arvoista kohtelua. Lisäksi katsomme, että toimet, jotka on päätetty tehdä Lähi-idän kriisin aiheuttama energiatuotteiden hinnan nousun vuoksi ovat oikean suuntaisia.

Yrittäjät kantaa huolta perusväylänpidon rahoituksen vähentämisestä. Pannostus Itä-Suomen liikenneinfraan on oikeasuuntainen toimi, mutta se ei korvaa perusväylänpidon rahoituksen leikkauksia. Liikenneyhteyksillä on ratkaiseva merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille. Hyvätasoinen

liikenneverkko mahdollistaa monipuoliset kuljetuspalvelut ja tehokkaan logistiikan, parantaa liikenneturvallisuutta ja vähentää päästöjä.

Julkisen talouden suunnitelmassa päätettiin noin 540 miljoonaan euroon vuoden 2030 tasolla kasvavista säästötoimista. Päätetyt säästöt pääasiassa korvaavat eli kohdentavat uudelleen yksittäisiä aiemmin linjattuja säästöjä sekä tuloihin vaikuttaneita toimia. Korvaavilla julkista taloutta vahvistavilla toimilla myös rahoitetaan samassa yhteydessä päätettyjä panostuksia ja kasvutoimia. Julkisen talouden haastava tilanne huomioon ottaen olisi julkisen talouden suunnitelmassa ollut mielestämme hyvä mahdollisuus tehdä päätettyä suurempiakin lisäsopeutuksia.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
Johtava ekonomisti